

ÅRSMELDING 2019

ÅRSMELDING 2019

TANNHELSETJENESTENS KOMPETANSESENTER FOR NORD-NORGE

1. HISTORIKK.....	2
2. ORGANISERING OG TILKNYTNING.....	3
3. ØKONOMI OG PERSONAL - NØKKELTALL FOR 2018.....	4
4. HELSE-, MILJØ- OG SIKKERHETSARBEID	8
5. PROFILERING AV TKNN.....	8
6. KOMPETANSEHEVING OG ETTERUTDANNING	8
7. KLINISK VIRKSOMHET VED TKNN	9
7.1 HENVISNINGER OG VENTELISTER	9
7.2 PASIENTBEHANDLING OG KONSULTASJONER.....	11
7.3 TVERRFAGLIG VIRKSOMHET OG SPESIALGRUPPER.....	12
7.4 KJEVEORTOPEDI.....	12
7.5 PERIODONTI	14
7.6 PROTETIKK.....	16
7.7 PEDODONTI	17
7.8 ORAL KIRURGI OG ORAL MEDISIN.....	19
7.9 MULTIDISIPLINÆR ODONTOLOGI (KLINISK ODONTOLOGI)	21
7.10 TOO.....	23
7.11 KJEVE- OG ANSIKTSRADIOLOGI	24
*RADIOLOGISK SECOND OPINION VURDERING (TAKST 3 OG UTEN TAKSTID): 62 STK UTFØRT I 2019.....	24
7.12 ENDODONTI.....	25
8. SPESIALISTUTDANNINGER VED TKNN	25
8.1 KJEVEORTOPEDI.....	26
8.2 MULTIDISIPLINÆR ODONTOLOGI (KLINISK ODONTOLOGI).....	26
8.3 PEDODONTI	27
9. FORSKNING PÅ TKNN	27
9.1 FORSKERGRUPPEN.....	27
9.2 FORSKNINGSPLAN	28
9.3 PROSJEKT MED KOPLING TIL ALLMENNE TANNHELSETJENESTEN:.....	28
<i>Tromstannen</i>	28
<i>Tannhelse i Nord</i>	28
<i>Tromsø 7</i>	29
9.4 ØVRIGE FORSKNINGSAKTIVITETER.....	29
<i>Forskermøte med kompetansesentrene</i>	29
<i>Forskerdager</i>	29
9.5 PUBLIKASJONER OG EKSTERN REPRESENTASJON	29
10. REGIONALT SAMARBEID OG SAMARBEIDSAVTALER	32
11. FOKUSOMRÅDER FREMOVER OG VIDERE OPPBYGGING AV TKNN	32
12. VEDLEGG- BEHANDLINGSOVERSIKT TABELL 11 – 16	34

Bilde forside: Ellen Anna Molund

1. HISTORIKK

Tannhelsetjenestens kompetansesenter for Nord-Norge (TkNN) ble formelt etablert sommeren 2003 i midlertidige lokaler på Strandveien i Tromsø. Dette skjedde etter at Stortinget i 2002 vedtok å etablere både tannlegeutdanning og et regionalt odontologisk kompetansesenter i Tromsø. Senteret omfatter en hovedklinikk i Tromsø og en kjeveortopedisk klinikk på Finnsnes. TkNN eies av Troms fylkeskommune og skal ha regionfunksjon for Nord-Norge. Hovedmålene for kompetansesenteret er:

- Bidra til å gi den nordnorske befolkning god tilgang til spesialisttjenester av høy kvalitet
- Spesialistutdanning, forskning og utvikling som skal komme befolkning og pasienter til gode
- Bidra til å heve kompetansen i tannhelsetjenesten gjennom kurs og hospitering for allmenntannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer.

TkNN har et nært samarbeid med Universitetet i Tromsø knyttet til odontologistudiet og deltar med spesialistkompetanse, veiledning i grunnutdanningen av tannlege- og tannpleierstudenter. To av hovedfunksjonene ved TkNN skal være spesialistutdanning og forskning. Her er det et nært samarbeid med Institutt for klinisk odontologi (IKO) ved Universitetet i Tromsø (UiT-Norges Arktiske Universitet). TkNN er samlokalisert med IKO og Universitetstannklinikken (UTK) i TANN-bygget på universitetsområdet i Tromsø.

Viktige milepæler så langt har vært:

- 2003: TkNN ble opprettet og OrtoPol@r dvs. universitetsledet desentralisert spesialistutdanning i kjeveortopedi startet.
- 2006: OrtoPol@r avsluttet. To tannleger fra Tromsø ble utdannet som spesialister i kjeveortopedi i samarbeid med Universitetet i Oslo.
- 2007: TkNN ble samlokalisert med Institutt for klinisk odontologi (IKO) i et nytt bygg.
- 2009: Spesialistutdanning i kjeveortopedi startet. Fire kandidater startet på 3-årig spesialistprogram. UiT er ansvarlig for faginnholdet, og den kliniske praksis med veiledning foregår på TkNN.
Fagmiljøet ved UiT og TkNN har fått ansvar for ny utprøving av en 3-årig videreutdanning på spesialistnivå, klinisk odontologi. Utdanningen vi lede til en breddeskompetanse for voksne sammenlignbar med spesialistkompetanse.
- 2010: TkNN har inngått et formalisert samarbeid med IKO om kliniske forskningsprosjekter, og arrangerte en felles forskningsdag for stipendiater og inviterte klinikere fra Nord-Norge.
- 2011: I januar 2011 startet videreutdanningen på spesialistnivå, klinisk odontologi, for fire kandidater. Det ble også bevilget midler til å starte spesialistutdanning i pedodonti. To kandidater startet utdanningen i august 2011.
SATS-konferansen i september 2011 ble starten på «sykehustannlegeprosjektet».
- 2012: Forsøksordning med orale helsetjenester organisert i tverrfaglig miljø i sykehus. UNN er et av to sykehus i Norge, som er utvalgt til å delta i prosjektet. Prosjektleder ble rekruttert fra TkNN.
Ny forskningssjef ble tilsatt i januar.
Fire kandidater i kjeveortopedi ble uteksaminert i august.
Opptak av fire nye kandidater i kjeveortopedi i september.

- Opptak av kull 2 med tre nye kandidater til klinisk odontologi i september.
- 2013:** Opptak av 2 nye kandidater (august 2013) i spesialistutdanningen for pedodonti
Fire kandidater i klinisk odontologi avsluttet 3 års studier i desember 2013 (eksamen i januar 2014).
Oppstart i september av en epidemiologisk forskningsstudie i Troms fylke, «Tromstannen».
- 2014:** Fire kandidater i prøveordningen for spesialistutdanningen i klinisk odontologi, kull 1 avsluttet 3 års studier med eksamen, 8.- 9. januar 2014.
To kandidater i spesialistutdanningen i pedodonti, kull 1, avsluttet 3 års studier med eksamen, 21. august 2014.
Epidemiologisk forskningsstudie i Troms fylke, «Tromstannen», ble gjennomført og avsluttet i 2014 med godt oppmøte fra de som deltok i studien.
Prøveordningen, spesialistutdanningen i klinisk odontologi ble høsten 2014 evaluert av et eksternt analyseselskap, Oxford Research AS.
- 2015:** Fire kandidater, kull 2, i spesialistutdanningen for kjeveortopedi avsluttet tre års studier med eksamen, 18. august 2015.
En kandidat, kull 2, i prøveordningen for spesialistutdanningen for klinisk odontologi avsluttet 3 års studier med eksamen, 24. september 2015.
Oppstart av odontologisk forskningsstudie innenfor den medisinske helseundersøkelsen, Tromsø 7.
TkNN bevilges muligheter til å søke midler for å delta med spesialistkompetanse i grunnutdanningen av tannleger og tannpleier.
- 2016:** En kandidat, kull 2, i spesialistutdanningen i pedodonti avsluttet 3 års studier med eksamen, 9. juni 2016.
- 2017:** En kandidat i pedodonti og tre kandidater i multidisiplinær odontologi, (klinisk odontologi), prøveordning, ble tatt opp til spesialistutdanning i 2017. En kandidat i kull 2, videreutdanningen i multidisiplinær odontologi avsluttet studiene med eksamen, 20. juni 2017.
- 2018:** Fire kandidater, kull 3 i spesialisertutdanningen i kjeveortopedi, avsluttet 3 års studier med eksamen, 16. august 2018
- 2019:** En kandidat, kull 3, spesialistutdanningen i pedodonti, avsluttet 3 års studier med eksamen, 12. desember 2019.
To kandidater startet spesialistutdanning i kjeveortopedi i september 2019.
To stipendiater avsluttet PhD utdanning ved IKO/TkNN med disputas i september respektive oktober 2019

2. ORGANISERING OG TILKNYTNING

TkNN er organisert som et eget tannhelsedistrikt under den offentlige tannhelsetjenesten i Troms fylkeskommune (DOT). I tillegg finnes det følgende distriktsinndeling i DOT Troms: Nord-Troms, Tromsø, Midt-Troms og Harstad. Hvert distrikt ledes av en overtannlege. Universitetstannklinikken (UTK) er også underlagt DOT. UTK har ansvar for tannlege- og tannpleierstudentenes kliniske trening i samarbeid med institutt for klinisk odontologi (IKO) og ledes av en klinikksjef.

Figur 1: Organisasjonskart for TkNN

TkNN tilbyr spesialisttjenester i odontologi og behandler kun pasienter etter henvisning. Følgende fagområder er definert:

- Oral kirurgi og oral medisin
- Endodonti
- Pedodonti
- Kjeveortopedi
- Protetikk
- Periodonti
- Kjeve- og ansiktsradiologi
- Klinisk odontologi, odontofobi og annet

I tillegg til fagområder nevnt over er det etablert et regionalt team med ansvar for pasienter med sjeldne medisinske tilstander. Det er også organisert en gruppe for implantatbehandling og en for ortognat kirurgi. TkNN samarbeider med UNN innenfor fagområdet oral kirurgi, pedodonti og sykehustannpleie.

Videre tilbyr TkNN et tilrettelagt tannhelsetilbud til personer som er blitt utsatt for tortur, overgrep, og/eller som har odontofobi, TOO-prosjektet.

På TkNN har hvert fagområde egen fagkoordinator. Denne har ansvaret med å fordele og prioritere henvisninger. Fagkoordinator skal som navnet indikerer samordne virksomheten på fagområdet.

3. ØKONOMI OG PERSONAL - NØKKELTALL FOR 2018

Finansiering

TkNN blir finansiert av pasientinntekter (egenandel og trygdestønad), midler fra Troms fylkeskommune og øremerkede statlige midler. De statlige midlene bevilges etter årlige søknader til Helsedirektoratet. Midlene er dels øremerket til forskning, spesielle prosjekter, klinisk veiledning i spesialistutdanning, veiledning av tannlege- og tannpleierstudenter i grunnutdanningen, rådgivende og kompetansehevende funksjoner samt bidrag til grunnfinansiering av kompetansesenteret.

Personalressurser

Personalet er TkNN sin viktigste ressurs. Ved årets utgang var det i alt 62 personer fast ansatte på TkNN, og disse utførte i sum 54,3 årsverk. I tillegg kommer vikarierende personell og personell ansatte i tidsbegrensete stillinger, totalt 2,5 stillinger.

Ved klinikken på Finnsnes er to ambulerende spesialister i kjeveortopedi, i totalt 0,5 % stilling, mens øvrige ansatte, en tannpleier og en tannhelsesekretær er fast ansatte på klinikken.

I tillegg kommer 5 spesialistkandidater i utdanning på TkNN/IKO.
(Se Side 6 og 7)

Antall årsverk / faste stillinger på TkNN

Pr 31.12.2019

Område:	Antall faste ansatte:	Faste årsverk:	Vikarer/ambulerende årsverk:
Administrasjon	6	4,9	
Spesialister	15	11,9	1,3
Tannleger	5	3,9	1,2
Lege	1	1	
Operasjonssykepleier	1	0,5	
Radiograf	1	0,5	
Psykolog	1	1	
Tannpleier	7	6,5	
Tannhelsesekretær	23	22,1	
Tannhelseassistent	2	2	
Totalt fast ansatte/årsverk TkNN pr. 31.12.2019	62	54,3	2,5
Derarv årsverk:			
Forskning	9	5,35	
Veiledning spesialistutdanning	6	2,3	0,25
Veiledning grunnutdanning	4	0,6	0,2
Spesialistutdanning			
Antall spesialistkandiater 31.12.2019	5		
Avd. Finnsnes pr. 31.12.19			
Spesialist	0	0	0,5
Tannpleier	1	1	
Tannhelsesekretær	1	1	
Totalt fast ansatte/årsverk pr. 31.12.19	2	2	0,5

Fem kandidater som er i spesialistutdanning fordelt på fagområdene kjeveortodonti, pedodonti og klinisk odontologi (prøveordning)

Spesialiststillinger koblet til spesialistutdanning er i år inkludert i spesialiststillingene

Antall årsverk / faste stillinger, spesialister på TkNN

Pr 31.12.2019

Område:	Faste ansatte:	Faste årsverk:	Vik/ambul årsverk:
Oral kirurgi	2	1,6	
Pedodonti	2	1,9	0,25
Kjeveortopedi	4	3,5	
Protetikk	2	2	
Endodonti	2	1,2	
Periodonti	2	1,2	0,85
Radiologi			0,2
Multidisiplinær odontologi*	1	0,5	
Totalt pr. 31.12.19	15	11,9	1,3
Avd. Finnsnes			
Spesialist	0	0	0,5
Totalt pr. 31.12.19	0	0	1,8

* Videreutdanning på spesialistnivå

Merknader: deltakelse i div arbeidsoppgaver eksl pas beh

Oral kirurgi: Forskning: 0,5

Pedodonti: Forskning 0,5, veiledning spes utd 0,25, veiledning grunnutd 0,2

Kjeveortopedi: Veiledning spes utd 1,0, veiledning grunnutd 0,2

Protetikk: Forskning 0,25, veiledning spes utd 0,35, veiledning grunnutd 0,1

Endodonti: Veiledning spes utd 0,2

Periodonti: Veiledning spes utd 0,35, veiledning grunnutd 0,1

Multidisiplinær odontologi: Veiledning spes utd 0,4

4. HELSE-, MILJØ- OG SIKKERHETSARBEID

Sykefravær

Sykefraværet på TkNN har variert over tid og fra år til år.

Det jobbes kontinuerlig med oppfølging av sykefravær og med tiltak for å redusere sykefraværet fra, blant tannhelsesekretærer på TkNN.

Tabellen under viser sykefravær i gjennomsnitt for årene 2011 – 2019.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1 kvartal	8,9	8,3	8,3	11,0	12,4	9,8	8,3	11,8	9,3
2 kvartal	8,7	5,2	9,4	13,6	8,5	8,3	10,1	7,5	6,5
3 kvartal	3,5	7,3	3,9	9,8	10,1	11,0	8,6	9,7	7,7
4 kvartal	3,1	5,4	7,0	8,1	8,9	11,3	9,1	13,3	8,8
Gj.snitt for hele året	6,1	6,5	7,3	11,6	10,0	10,1	9,0	10,8	8,1

Sykefraværet har i 2019 gått ned noe. Dette i forhold til de tidligere 5 årene.

HMS- arbeid

HMS arbeidet er et kontinuerlig arbeid som sikter på et godt og helsefremmende arbeidsmiljø. En forutsetning for en god arbeidsmiljø er god bemanning, stabilitet og ikke minst kontinuitet i bemanningen på klinikken. Dette har ikke helt vært på plass i de årene kompetansesenteret har vært i en oppbyggingsfase. TkNN mangler fortsatt spesialister i noen stillinger men vil i løpet av 2021 være fullt bemannet.

5. PROFILERING AV TKNN

Hjemmesiden til Troms fylkeskommune: www.tffk.no

TkNN er en del av Troms fylkeskommune og er dermed profilert på internettsiden til Troms fylkeskommune under snarveien “Tannhelse”, “Spesialisttjenester” og TkNN. Her finner den enkelte kontaktopplysninger om TkNN.

TkNN sin egen hjemmeside www.TkNN.no

TkNN opprettet egen nettside i 2006. Hjemmesiden ble i stor grad til for at spesialistmiljøet i Nordland og Finnmark skulle finne informasjon om utviklingen av TkNN. Øvrige målgrupper er annet tannhelsepersonell i Nord-Norge, og sist men ikke minst, publikum for øvrig.

6. KOMPETANSEHEVING OG ETTERUTDANNING

Intern kompetanseheving

Troms fylkeskommune (TFK) har som målsetning at medarbeiderne skal utnytte og utvikle sin kompetanse gjennom planlagt satsing på kompetansebygging og gjennom medarbeidernes egeninnsats. Alle yrkesgrupper skal sikres muligheter til opplæring og personlig utvikling.

Ekstern faglig aktivitet inkludert kursvirksomhet:

Tabellen: antall dager intern/ekstern kursvirksomhet for ansatte på TkNN i 2019

Tabellen viser antall dager intern/ekstern kursvirksomhet for medarbeiderne ved TkNN i 2019

Stilling	Antall dager kurs/ kompetanseheving/hospitering	Dager brukt i snitt pr. årsverk i 2019
Tannleger	106	5
Tannpleiere	37	5
Tannhelsesekretærer	117	5
Psykologer	2	2
Sykepleier/Radiograf	12	6
Totalt	274	5

Felles fagdager og HMS-dager inngår i tabellen. Deltakelse ved kongresser koblet til presentasjon av forskningsprosjekter er ikke inkludert.

Etterutdanning av tannhelsepersonell

TkNN har et særskilt ansvar for etterutdanning og videreutdanning av tannhelsepersonell i regionen.

Etterutdanning av tannhelsepersonell kan skje i form av kurs, forelesninger, konsultasjoner, deltakelse i terapimøter og kasusdiskusjoner samt at tannhelsepersonell for mulighet til å hospitere på kompetansesenteret. I tillegg tilbyr TkNN mulighet for prekvalifisering (mulighet til å jobbe i deltids stilling på TkNN) i noen fagområder. Dette tilbyr vi primært de som ønsker videreutdanning til spesialist i noen av de odontologiske fagområdene.

I 2019 har TkNN hatt to allmenntannleger til prekvalifisering, deltids stillinger i fagområde oral kirurgi.

7. KLINISK VIRKSOMHET VED TKNN

7.1 Henvisninger og ventelister

Totalt mottok TkNN 2369 henvisninger i 2019, mot 2598 henvisninger i 2018, en minskning med 229 henvisninger.

Kjeveortopedisk avdeling i Tromsø har mottatt 379 henvisninger i 2019 omtrent samme antall som foregående år.

Se tabell 2a og b

Tabell 2a: Henvisninger til TkNN Tromsø i 2019 fordelt etter hvem som har henvist

Fagområde	Hvem har henvist?								SUM
	Offentlig tannlege/tannpl.	Privat tannlege/tannpl.	UTK*	TkNN	Spesialist-kand. TkNN	Privat spesialist	UNN**	Andre***	
Pedodonti	228	0	8	20	3	30	28	2	319
Protetikk	82	41	9	49	0	2	7	1	191
Periodonti	80	88	12	10	1		3	3	197
Oral kirurgi	331	310	25	92	27	58	33	28	904
Radiologi	20	4	2	88	5	10	3	0	132
Endodonti*	44	3	6	12	1	1			67
Kjeveortopedi Tromsø	303	5	14	16	12	16	8	5	379
Multidisiplinær Odontologi	58	17	3	17	2	1		2	100
Odontofobi (TOO)	15	12		4	1		3	45	80
Totalt multidisiplinær odontologi / odontofobi/annet	73	29	3	21	3	1	3	47	180
Sum TkNN avd Tromsø									2369
Sum eksklusive kj.ort									1990
Alle område 2018	1321	517	91	634	49	73	89	97	2598
Sum eksklusive kj.ort	1030	506	67	343	41	58	87	92	2224

* Universitetstannklinikken, ** Universitetssykehuset Nord-Norge, *** Herunder Andre helsetjenester, pasient har ringt selv
Endodonti* henvisninger registrert frem til mai 2019, deretter inngår tall i Multidisiplinær odontologi

Tabell 2b: Henvisninger til TkNN i 2018 fordelt etter geografisk område

Fagområde	Tromsø	Distrikt i Troms	Finnmark	Nordland	Andre	SUM
Pedodonti	151	114	28	24	2	319
Protetikk	115	59	7	7	3	191
Periodonti	131	43	22	1		197
Oral kirurgi	400	319	99	71	15	904
Radiologi	62	44	17	7	2	132
Endodonti*	41	21	4	1		67
Kjeveortopedi Tromsø	250	108	8	11	2	379
Multidisiplinær odontologi	41	48	8	1	2	100
Odontofobi/annet	61	15		4		80
Sum TkNN avd Tromsø	1252	771	193	127	26	2369
Sum eksklusive kj.ort.						1990
Alle områder 2018	1350	864	241	101	42	2598
Sum eksklusive kj.ort.	1109	748	232	96	39	2224

Endodonti* henvisninger registrert frem til mai 2019, deretter inngår tall i Multidisiplinær Odontologi

Tabell 2a og b viser en viss reduksjon i antall henvisninger til TkNN i 2019 jfr. med tallene for 2018. Antall henvisninger til de fleste fagområdene på TkNN fra Nordland og Finnmark er fortsatt lav, noe som kan forklares med avstand til Tromsø, men i løpet av de siste årene har vi sett en økning av antallet henvisninger til oral kirurgi/oral medisin. Årsaken er sannsynligvis mangel på oralkirurger i Finnmark.

Når det gjelder den geografiske fordelingen av henvisningene står Tromsø by for 53 % av henvisningene (tabell 2b).

Tabell 3: Ventelister pr 31.12.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Endodonti								
Pedodonti	99	76	71	104	106	114	94	75
Protetikk	97	100	107	59	115	120	108	191
Periodonti	29	128	107	133	207	225	188	82
Oral kirurgi	315	323	460	119	218	253	413	318
Multidisiplinær odontologi	10	10	25	45	10		0	0
Odontofobi (TOO)*							53	149
Kjeveortopedi Tromsø*	412	526	359	70	10	87	272	181
Sum TkNN Tromsø	962	1163	1129	530	666	799	1128	996
Kjeveortopedi Finnsnes	303	352	323	325	286	281	178	10

Ved utgangen av året sto det totalt 996 personer på venteliste for behandling mot 1128 i 2018

7.2 Pasientbehandling og konsultasjoner

Minst halvparten av spesialistenes tid skal benyttes til klinisk virksomhet, dvs. konsultasjoner, behandlingsplanlegging og behandling av pasienter. Konsultasjoner er en viktig del av virksomheten ved en spesialistklinikk. Spesialisten skal kun gjøre den del av behandlingen som ikke kan gjøres av allmenntannlege. De seneste årene har antallet henvisninger av voksne pasienter fritt klientell økt i forhold til voksne betalende pasienter. Det er ikke alltid pasienter har behov for odontologisk spisskompetanse, men pasienter som av medisinske eller psykiatriske årsaker har blitt henvist til kompetansesenteret.

Tabell 4, totalt antall personer som har vært til behandling eller konsultasjon på TkNN

TkNN	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018***	2019
Kjeveortopedi Tromsø	1889	1809	1750	1498	1259	1472	1182	882
Periodonti	724	842	705	837	748	715	607	702
Protetikk	434	631	926	885	808	643	365	307
Oral kirurgi	986	957	871	1216	1141	1223	1030	923
Pedodonti	365	437	502	445	494	586	577	552
Radiologi	335	475	519	633	671	642	515	501
Klinisk od./Odontofobi-TOO/Annet**	183	176	300	180	218	190	132	106
Multidisiplinær odontologi inkl. spes.utd.*	242	269	55	42	74	73	186	215
Endodonti, start 5.11.18					94	44	25	62
Sum avd Tromsø	5 158	5 596	5 628	5 736	5 507	5588	4619	4250
Kjeveortopedi Storslett			64	101	65	81	55	0
Kjeveortopedi Finnsnes	816	796	540	557	687	734	315	340
Sum TkNN	5 974	6 392	6 168	6 394	6 259	6403	4989	4590

* 2018, 2019 Tall for Multidisiplinær odontologi inkl spes utd. ** Tall for TOO prosjektet fra 2018, 2019

*** Tall pr fagområde fra 2018, ikke for hver enkelt behandler som tidligere

Tabell 4 viser at 4250 personer var til behandling eller konsultasjon på TkNN avd. Tromsø, og 340 personer til behandling eller konsultasjon på TkNN avd. Finnsnes. TkNN har ikke hatt ambulerende kjeveortoped ved klinikken i Storslett i 2019. Totalt fikk 4590 personer behandling ved TkNN i 2019.

Fordelingen på fagområdene er spesifisert i tabell 4.

Tabellen viser på en reduksjon i antall pasienter som vært til behandling eller konsultasjon på TkNN. Årsaken til dette er variasjon i stillingsinnhold med permisjoner eller andre arbeidsoppgaver enn pasientbehandling samt at pasientene i år er registrert i statistikken per fagområde og ikke som tidligere per behandler.

7.3 Tverrfaglig virksomhet og spesialgrupper

Det er ofte de vanskeligste pasienttilfellene som henvises til et kompetansemiljø som TkNN. Kasusdiskusjoner med ulike spesialister til stede er derfor nødvendig i mange av tilfellene. Det er ukentlige terapimøter hvor ansatte både fra TkNN og IKO deltar. I tillegg deltar alle spesialistkandidater på TkNN samt kandidater og spesialtannleger i multidisiplinær odontologi fra eksterne klinikker via AV-utstyr. Kvaliteten på vurderingen av kompliserte kasus øker når ulike spesialiteter involveres og helhetsperspektivet ivaretas bedre. Dette er en nødvendig og viktig del av aktiviteten ved et kompetansesenter som skal ivareta tverrfagligheten og breddekompetanse.

Som nevnt tidligere har andelen voksne betalende pasienter minsket de siste årene mens antall voksne pasienter, fritt klientell, har økt.

Mange ganger får TkNN det siste behandlingsansvar når andre klinikker av ulike grunner ikke har gjennomført eller mislyktes i sin behandling av pasienten.

7.4 Kjeveortopedi

TkNN med hovedavdelingen i Tromsø dekker Tromsø og Nord-Troms tannhelsedistrikt, samt Storsteinnes tannklinikk i Midt-Troms. Kjeveortopedisk klinikk på Finnsnes, som er en filial av TkNN, dekker resten av Midt-Troms tannhelsedistrikt. Her jobber ambulerende kjeveortoped i deltids stillinger.

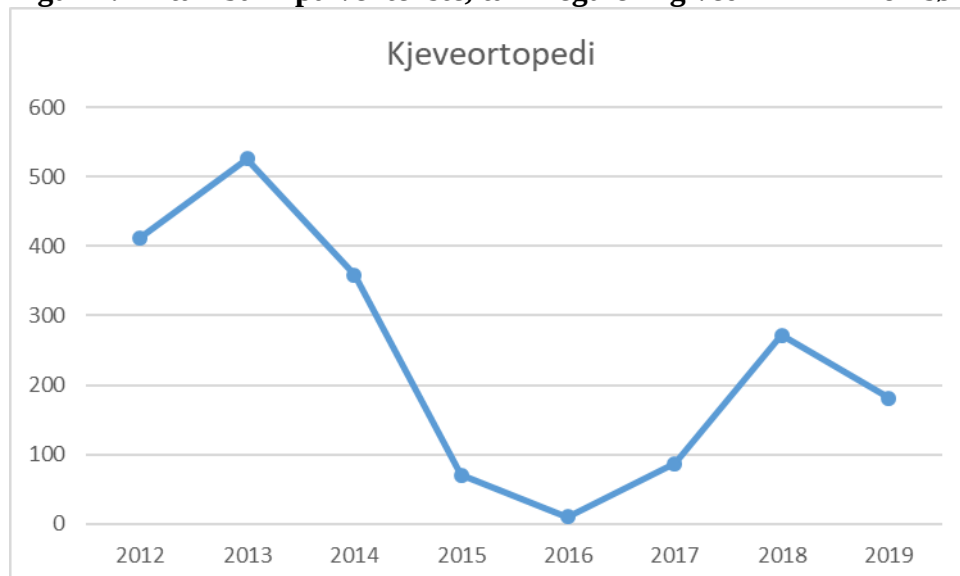
En del pasienter velger å reise til Tromsø for behandling. Dette siden det tidligere har vært lange ventetider på Finnsnes tk. Siden et år tilbake har venteliste til behandling blitt sterkt redusert (Fig 2).

Fire kjeveortopeder jobber i hel- og deltidsstillinger på TkNN, noen kun med pasientbehandling, andre også med forskning og veiledning av spesialistkandidater.

En kjeveortoped ved avdelingen har i tillegg veiledet på grunnutdanningen samt gitt foredrag til ulike grupper av tannhelsepersonell.

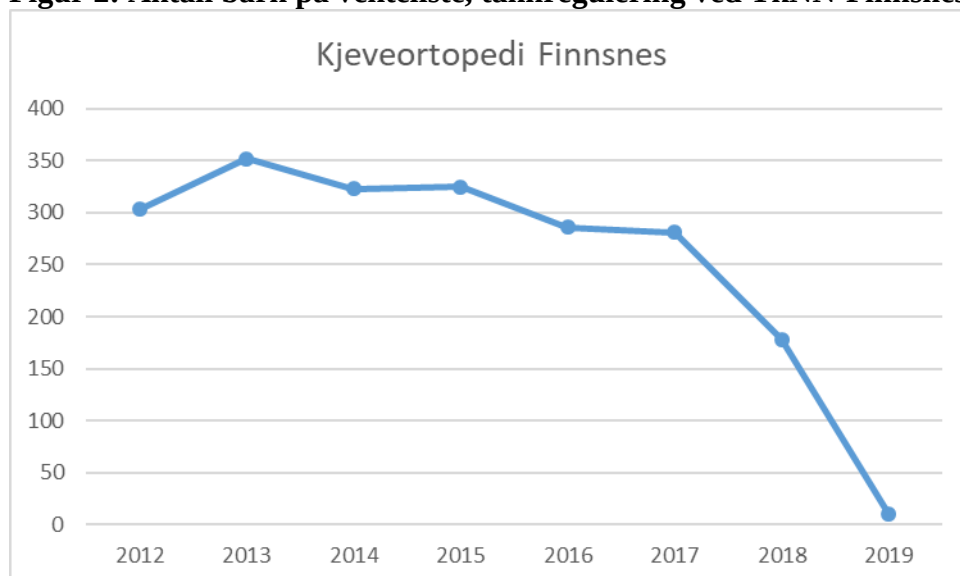
I Troms fylke er det i tillegg til kjeveortopedene som er ansatt i den offentlige tannhelsetjenesten, to privatpraktiserende kjeveortopeder i Harstad og to privatpraktiserende kjeveortopeder i Tromsø by.

Figur 1: Antall barn på venteliste, tannregulering ved TkNN-Tromsø

Antall barn på venteliste for regulering ved TkNN-Tromsø, 31.12.19: 181

Figur 2: Antall barn på venteliste, tannregulering ved TkNN-Finnsnes

Antall barn på venteliste for regulering ved TkNN-Finnsnes, 31.12.19: 10

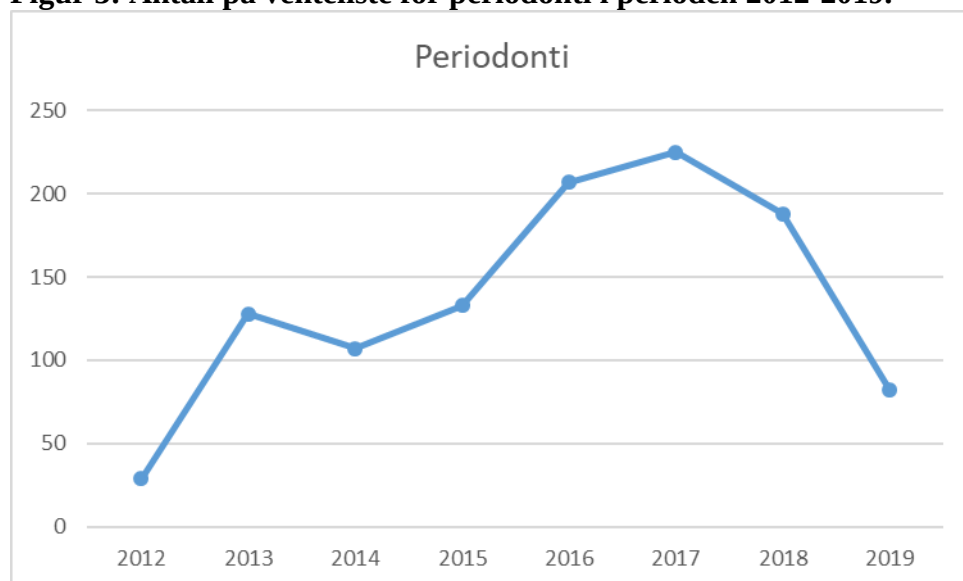
Tabell 10A - behandlingsoversikt kjeveortopedi 2019 (inkl. spesialistkandidater)

Spesial- klinikker	Antall konsul- tasjoner	Antall retensjons- pasienter	Antall pas. under aktiv behandl. pr. 31.12.19	Antall pasienter påbegynt hos		Antall pasienter ferdigbehandlet hos	
				kjeveortoped		kjeveortoped	
				Prioritert	Voksne	Prioritert	Voksne
Privatpraksis Harstad	296	455	506	264	10	273	7
Privatpraksis Tromsø	561	631	876	333		265	
Sum TkNN Finnsnes	247	138	46	47	0	47	0
Sum TkNN Tromsø	455	493	256	108	6	168	3
Troms Fylke 2019	1 559	1 717	1 684	752	16	753	10
Troms 2018	1 783	1 905	1 802	796	22	551	394

Tabell 10A gir en behandlingsoversikt for kjeveortopedien i hele fylket. 768 pasienter ble påbegynt behandling i 2019 og ved årsskiftet var 1684 pasienter under aktiv behandling på TkNN. Antall pasienter til behandling i 2019 har vært redusert i forhold til tidligere år. Årsak til dette har vært en kombinasjon av permisjoner blant kjeveortopeder og færre spesialistkandidater enn tidligere år.

7.5 Periodonti

Spesialisten i periodonti har siden 2014 vært alene spesialist i fagområdet og har i tillegg til pasientbehandling og rådgivende funksjon i regionen et oppdrag som veileder i videreutdanningen på spesialistnivå for kandidatene i multidisiplinær odontologi. I september 2018 begynte en ny spesialist og i mai 2019 ytterligere en spesialist, begge i deltids stillinger. Dette har redusert antall pasienter på venteliste (se fig 3 under).

Figur 3: Antall på venteliste for periodonti i perioden 2012-2019.

Tabell 11 a – Behandlingsoversikt periodonti

	1. Antall pas. vært til konsultasjon*	2. Antall pas. under behandling	3. Antall pas. ferdig-behandlet	4. Antall pas. vært hos behandl. (1+2+3)
Gruppe a (0-18 år)			1	
Gruppe b (psyk.utv.hem)		4	1	
Gruppe c (eldre, syke..)	3	9	3	
Gruppe d (19-20 år)		5	2	
Gruppe e				
Voksne	29	508	137	
Totalt 2019	32	526	144	702
Totalt 2018	32	478	97	607

* pasienter som har vært til konsultasjon på TkNN men som ikke har fått eller skal ha behandling

Tabell 11 b – Geografisk fordeling periodonti

	1. Antall pas. har vært til konsultasjon*	2. Pasienter som er behandlet	3. Pasienter som er ferdig	Antall konsultasjoner pr. mail, brev eller telefon (kun totalt antall - nederste rad)
Harstad	1	5		
Midt Troms	4	74	18	
Tromsø	18	300	82	
Nord Troms		28	7	
Nordland	1	9	1	
Øst- vest- og midt Finnmark	8	106	36	
Svalbard, annet		4		
Totalt 2019	32	526	144	

* pasienter som har vært til konsultasjon på TkNN men som ikke har fått eller skal ha behandling

Tabell 11 c – Type behandling periodonti

Type behandling	Antall personer som har fått behandling (dvs. under beh. + ferdigbehandlede)
Implantatbehandling	9
Implanttitt kirurgi	7
Implanttitt ikke kirurgi	24
Periodontitt ikke kirurgi	541
Periokirurgi	103
Mykvev kirurgi	3
Retraksjon	4
Tannpleier annet	6
Annet	31
Tpl systematisk behandling	
Totalt 2019	728

Team spesialist, tannhelsesekretær og tannpleier jobber delegert slik at tannpleierne tar et stort ansvar for første konsultasjonen samt kontroller og fjerner implantatkonstruksjoner. Tannhelsesekretæren i sin tur fjerner suturer og setter anestesi på delegering.

7.6 Protetikk

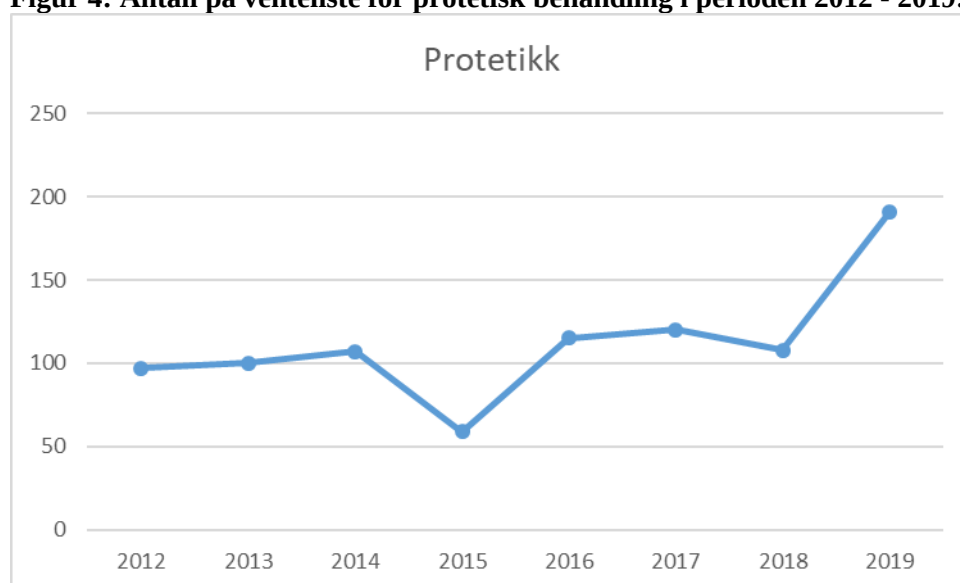
Fagområdet protetikk består av to spesialister i 100 % stilling, hvorav en i tillegg til pasientbehandling jobber med forskning og som veileder i videreutdanningen på spesialistnivå for kandidatene i multidisiplinær odontologi samt som veileder for tannlegestudenter i grunnutdanningen. Den andre spesialisten i 100 % stilling har godtgjent permisjon fra jobbet på TkNN for å dele av året jobbe med reindrift.

I tillegg er det to tannhelsesekretærer i heltids stillinger koblet til avdelingen. En allmenntannlege startet høsten 2018 spesialistutdanning i oral protetikk i Bergen men jobber en til to dager per uke med pasientbehandling under veiledning av spesialist på TkNN.

Fagområdet har i 2019 mottatt 191 henvisninger mot 227 året før (jfr. tabell 2a)

Gjennomsnittlig ventetid har økt i 2019. Pasienter som er henvist internt på TkNN prioriteres. Pasienter med akutte behov får time innen 2 uker.

Figur 4: Antall på venteliste for protetisk behandling i perioden 2012 - 2019:

Tabell 12 a – Behandlingsoversikt protetikk

	1. Antall pas. vært til konsultasjon*	2. Antall pas. under behandling	3. Antall pas. ferdigbehandlet	4. Antall pas. vært hos behandl. (1+2+3)
Gruppe a (0-18 år)	10	4	11	25
Gruppe b (psyk.utv.hem)	2	1	2	5
Gruppe c (eldre, syke)	10		16	26
Gruppe d (19-20 år)	6	1	13	20
Gruppe e	5	2	6	13
Voksne	43	25	150	218
Totalt 2019	76	33	198	307
Totalt 2018	108	62	195	365

* pasienter som har vært til konsultasjon på TkNN men som ikke har fått eller skal ha behandling

Tabell 12 b – Geografisk fordeling protetikk

	1. Antall pas. vært til konsultasjon*	2 Pasienter som er behandlet	3 Pasienter som er ferdig	Antall konsultasjoner pr. mail, brev eller telefon (kun totalt antall - nederste rad)
Harstad	13	4	10	
Midt Troms	23	8	41	
Tromsø	22	13	114	
Nord Troms	5	2	4	
Nordland	2	1	12	
Finnmark	7	4	9	
Svalbard		1	1	
Annet	4		7	
Totalt 2019	76	33	198	20

* pasienter som har vært til konsultasjon på TkNN men som ikke har fått eller skal ha behandling

Tabell 12 c – Type behandling protetikk

Type behandling	Antall personer som har fått behandling (dvs. under beh. + ferdigbehandlede)
Avtagbar protetikk	42
Etterkontroll	102
Fast protetikk	91
Implantat	112
Totalt 2019	347

7.7 Pedodonti

Avdelingen for pedodonti har i 2019 bestått av 3 spesialister, 1 spesialistkandidat, 1 tannpleier og 3 tannhelsesekretærer.

En av spesialistene ambulerer til Harstad i 50% og bruker resterende 50% til forskning.

En annen av spesialistene har en deltidsstilling i sykehusprosjektet på UNN hvor det er etablert samarbeid i form av ukentlig tilsyn på barneavdelingen og samnarkoser.

Den 3. spesialisten er klinisk veileder for spesialistutdanningen i pedodonti.

Tannpleieren har delt stilling mellom pedodonti og TOO prosjektet.

Vi har i tillegg samarbeid med psykolog på TkNN.

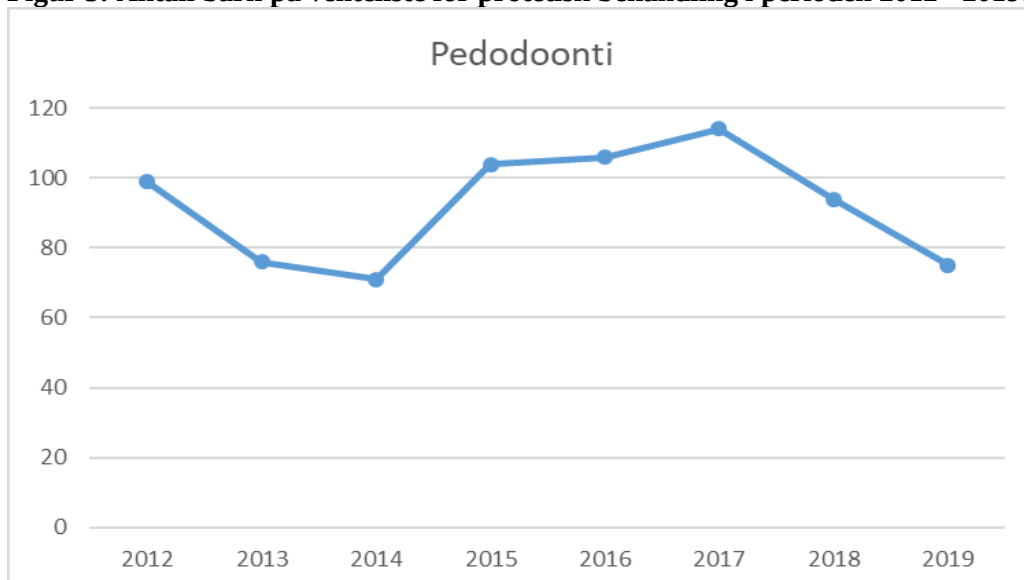
I januar 2017 startet en spesialistkandidat på spesialistutdanning i pedodonti på TkNN. Hun ble ferdig spesialist i desember 2019 og skal fremover jobbe på TkNN og UTK i delt stilling.

Høsten 2016 etablerte avdelingen et samarbeid med Statens Barnehus hvor to av pedodontistene stiller for rettsodontologiske undersøkelser av barn. Vi deltar i tillegg i en gruppe som lager nasjonale retningslinjer for rettsodontologiske rapporter.

Fra 2006 har det vært et samarbeid om pasienter med JIA (barneleddgikt), mellom barneleger på UNN og barnetannleger på TkNN. I 2010 ble det dannet en gruppe bestående av pediater, pedodontister, oralkirurg og kjeveortoped for å gi barn med barneleddgikt en helhetlig oppfølging. JIA-gruppen møtes ca. 4 ganger i året. Fra 2011 blir alle barn med JIA henvist til TkNN for vurdering av kjeveledd og kjevevekst. Her blir pasientene undersøkt av pedodontist og ved behov i felleskonsultasjon med oralkirurg og kjeveortoped.

Et av TkNN sine aktuelle forskningsprosjekter er et samarbeidsprosjekt mellom TkNN/UNN, UiB/Haukeland sykehus og TkMN/St. Olavs hospital om kjeveleddsartritt, oral helse og livskvalitet hos pasienter med JIA. TkNN bidrar der med undersøkelse av både studiepasienter og friske kontrollpasienter.

Figur 5: Antall barn på venteliste for protetisk behandling i perioden 2012 - 2019:

Antall pasienter på venteliste for behandling 31/12-19 var 75, 106 færre enn 2018. Pasienter i kø kalles inn til behandling i forhold til prioritet (1-3).

Tabell 13 a – Behandlingsoversikt pedodonti

	1. Antall pas. vært til konsultasjon*	2. Antall pas. under behandling	3. Antall pas. ferdig-behandlet	4. Antall pas. vært hos behandl. (1+2+3)
Gruppe a (0-18år)	130	164	248	542
Gruppe b (psyk.utv.hem)		1	1	2
Gruppe D (19-20 år)	3	1	4	8
Totalt 2019	133	166	253	552
Totalt 2018	123	142	312	577

* pasienter som har vært til konsultasjon på TkNN men som ikke har fått eller skal ha behandling

Tabell 13 b – Geografisk fordeling pedodonti

	1. Antall pas. har vært til konsultasjon*	2. Antall pas. under behandling	3. Antall pas. ferdig-behandlet	Antall konsultasjoner pr. mail, brev eller telefon (kun totalt antall)
Harstad	22	66	53	
Midt Troms	34	10	37	
Tromsø	48	78	129	
Nord Troms	8	3	16	
Nordland	8	8	5	
Finnmark	13	1	13	
Annet				
Totalt 2019	133	166	253	281

* pasienter som har vært til konsultasjon på TkNN men som ikke har fått eller skal ha behandling

Tabell 13 c – Type behandling pedodonti

Type behandling	Antall personer som har fått behandling (dvs. under behandling + ferdig behandlede)
Tilvenning	97
Premedisinering	37
Narkose	46
Fellesnarkose	19
Profylakse	121
Lystgass	67
Samarbeid med psykolog	5
Kirurgi	44
Runden på UNN	22
Intersept kjeveortopedi	7
Statens barnehus	43
Totalt 2019*	508

*en pasient kan ha fått flere typer behandling

7.8 Oral kirurgi og oral medisin

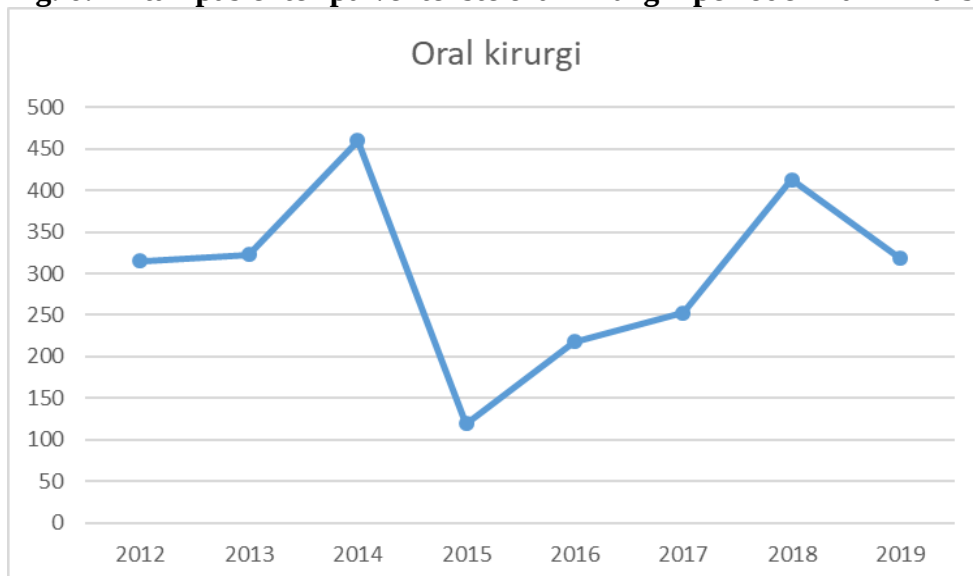
To oralkirurger er ansatt ved fagområde for Oral kirurgi og Oral medisin. Begge jobber i deltidsstillinger ved Tannhelsetjenestens kompetansesenter for Nord-Norge (TKNN) og Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN) i stillingsprosent 80:40 (TKNN:UNN). Ordningen inkluderer en beredskapsvakt på UNN.

I tillegg har avdelingen deler av året hatt to prekvalifiseringstannleger i deltids stillinger på avdelingen.

En av spesialistene tar også en PhD-utdanning som en del av stillingen ved TKNN / Institutt for klinisk medisin (IKM). Det har ved avdelingen vært 923 pasienter til konsultasjon eller behandling år 2019, dvs en reduksjon med 107 pasienter fra året før. Årsaken skyldes mindre bemanning av spesialister og prekvalifiserinmgstannleger pga. korttidspermisjoner. Antall pasienter i kø til behandlinmg var ved årsslutt 318, en reduksjon fra året før med 95 pasienter.

Per idag har fagområdet to spesialistkandidater ved Universitetet i Oslo (UiO) med bindningstid til Troms fylke. Det jobbes med oppstart av spesialistutdanning i fagområdet ved TKNN/UNN/IKO i Tromsø, samt utvidet stilling ved UNN slik at 3-4 oralkirurger, kan gå i en fast turnus mellom TKNN, UNN, IKO.

Fig. 6: Antall pasienter på venteliste oral kirurgi i perioden 2012 - 2019

Antall pasienter på venteliste for behandling 31/12-19 var 318

Pasienter i kø kalles inn til behandling i forhold til behov og prioritering (1-3)

Tabell 14 a – Behandlingsoversikt oral kirurgi

	1. Antall pas. vært til konsultasjon*	2. Antall pas. under behandling	3. Antall pas. ferdig-behandlet	4. Antall pas. vært hos behandl. (1+2+3)
Gruppe a (0-18 år)	17	12	59	88
Gruppe b (psyk.utv.hem)	2	3	5	10
Gruppe c (eldre, syke..)	2	11	19	32
Gruppe d (19-20 år)	10	18	33	61
Gruppe e	0	4	6	10
Voksne	124	231	367	722
Totalt 2019	155	279	489	923
Totalt 2018	214	160	656	1030

* pasienter som har vært til konsultasjon på TkNN men som ikke har fått eller skal ha behandling

Tabell 14 b – Geografisk fordeling oral kirurgi

	1. Antall pas. har vært til konsultasjon*	Pasienter som er behandlet (2+3)	3 Pasienter som er ferdigbehandlet	Antall konsultasjoner pr. mail, brev eller telefon (kun totalt antall - nederste rad)
Harstad	7	21	41	
Midt Troms	28	42	79	
Tromsø	68	141	238	
Nord Troms	12	26	29	
Nordland	8	19	42	
Finnmark	27	28	42	
Svalbard	0	2	8	
Andre	5	0	10	
Totalt 2019	155	279	489	

* pasienter som har vært til konsultasjon på TkNN men som ikke har fått eller skal ha behandling

Tabell 14 c – Type behandling oral kirurgi

Type behandling	Antall personer som har fått behandling (dvs. under beh. + ferdigbehandlede)
Bisfosfonat	2
Bløtvevsinngrep - biopsi	81
Botox	50
Cystectomioppfølging	2
Cystektomier	8
Drenasje abscess	1
Eksplorativ oppklapping	5
Frilegging retinert tann	10
Implantater(=pasienter)	125
Infeksjon	5
JIA utredning og behandling	5
Kjevebenrekonstruksjon	6
Konsultasjon UNN	2
Kortison kjeveledd	31
Oralmedisin	24
Ortognatutredning	50
Periimplantitt-behandling	2
Preprotetisk kirurgi	2
Retinerte tenner	302
Rotspissamputasjoner	24
Sinuslift	7
Sinuslukking	13
Smerteutredning	30
Snorkeskinne	2
Softlaserbehandling	2
TMD (kjeveledd + myalgi)	144
Transplant. av tenner	4
Traume - tannskade	3
Totalt 2019*	942

*En pasient kan ha fått flere typer behandling

7.9 Multidisiplinær odontologi (klinisk odontologi)

Spesialtannlege i deltids stilling innen multidisiplinær odontologi har i 2018 og 2019 fungert som klinisk leder for videreutdanningen på spesialistnivå i multidisiplinær odontologi. Klinisk leder for utdanningen har også i løpet av året hatt noe egen pasientbehandling.

Tabell 15 a – Behandlingsoversikt multidisiplinær odontologi

	1. Antall pas. vært til konsultasjon*	2. Antall pas. under behandling	3. Antall pas. ferdig-behandlet	4. Antall pas. vært hos behandl. (1+2+3)
Gruppe a (0-18 år)	3	2	4	9
Gruppe b (psyk.utv.hem)	0	1	3	4
Gruppe c (eldre, syke..)	6	7	4	17
Gruppe d (19-20 år)	0	2	6	8
Gruppe e	2	3	2	7
Voksne	46	87	37	170
Totalt 2019	57	102	56	215
Totalt 2018	74	85	27	186

* pasienter som har vært til konsultasjon på TkNN men som ikke har fått eller skal ha behandling

Tabell 15 b – Geografisk fordeling

	Antall pas. har vært til konsultasjon* og behandling (1+2+3)	Antall konsultasjoner pr. mail, brev eller telefon (kun totalt antall - nederste rad)
Harstad	16	
Midt Troms	31	
Tromsø	135	
Nord Troms	9	
Nordland	4	
Finnmark	18	
Svalbard	0	
Totalt 2019	213	

* pasienter som har vært til konsultasjon på TkNN men som ikke har fått eller skal ha behandling

Tabell 15 c – Type behandling

Type behandling	Antall personer som har fått behandling (dvs. under beh. + ferdigbehandlede)
Annet	2
Bittfysiologi	3
Endo	49
Konserverende	5
Lystgass	2
Narkose	0
Perio	64
Protetikk	51
Totalt 2019*	176

*en pasient kan ha fått flere behandlinger

7.10 TOO

TOO (tortur, overgrep og odontofobi) teamet har i løpet av årene prosjektet har fungert hatt utskifting av ansatte, både tannleger og psykologer. I 2018 og begynnelsen av 2019 har flere ansatte i TOO-teamen vært i permisjon. Selv om nyansatte og vikarer jobbet aktivt med å drive prosjektet videre, har det vært utfordringer i forhold til behov for utdanning og kontinuitet av prosjektet.

Tabell 16 a – Behandlingsoversikt odontofobi (TOO)

	1. Antall pas. vært til konsultasjon*	2. Antall pas. under behandling	3. Antall pas. ferdig-behandlet	4. Antall pas. vært hos behandl. (1+2+3)
Gruppe a (0-18 år)				
Gruppe b (psyk.utv.hem)		1		1
Gruppe c (eldre, syke..)	3		1	4
Gruppe d (19-20 år)				
Gruppe e	1			1
Voksne	63	15	22	100
Totalt 2019	67	16	23	106
Totalt 2018	80	27	25	132

* pasienter som har vært til konsultasjon på TkNN men som ikke har fått eller skal ha behandling

Tabell 16 b – Geografisk fordeling odontofobi (TOO)

	Antall pas. har vært til konsultasjon* og behandling (1+2+3)	Antall konsultasjoner pr. mail, brev eller telefon (kun totalt antall - nederste rad)
Harstad		
Midt Troms	7	
Tromsø	86	
Nord Troms	6	
Nordland	1	
Finnmark	6	
Svalbard		
Totalt 2019	106	

* pasienter som har vært til konsultasjon på TkNN men som ikke har fått eller skal ha behandling

Tabell 16 c – Type behandling odontofobi (TOO)

Type behandling	Antall personer som har fått behandling (dvs. under beh. + ferdigbehandlede)
Eksposering ths.	11
Eksposering tpl.	9
Eksposering tannl.	12
Utredning psykolog	44
narkose	32
Akuttbehandling.	36
Annet	
Totalt 2019*	144

*En pasient kan ha fått flere behandlinger

7.11 Kjeve- og ansiktsradiologi

Radiologen er faglig ansvarlig for TkNNs CBCT-virksomhet, tar imot henvisninger for "second opinion"-vurdering av ulike typer radiologiske undersøkelser og bistår med relevant rådgivning overfor tannhelsepersonell og annet helsepersonell. Arbeidet utføres i hovedsak telemedisinsk fra Oslo, men også med tilstedeværelse i Tromsø noen dager i året, i 2019 fem dager i hhv. februar, juni, september og desember. Radiologen har regelmessige demonstrasjoner for henvisende tannlegespesialister og tannleger ved TkNN, både via videokonferanse og på TkNN. Radiologen deltar også i tverrfaglig gruppe for pasienter med barneleddgikt og bistår ved behov med intern opplæring i strålevern og for spesialistkandidater. Samarbeid med UTK via henviste pasienter.

17 a - Oversikt over undersøkelser i kjeve- og ansiktsradiologi:

	1. Antall undersøkelser utført etter henvisning	2. Antall røntgenopptak foretatt av radiograf for spesialister på TkNN	Sum røntgenopptak (1+2)
Gruppe a (0-18 år)	8	99	99
Gruppe b (psyk.utv.hem)		3	3
Gruppe c (eldre, syke..)		12	12
Gruppe d (19-20 år)	1	37	38
Gruppe e		6	6
Voksne	12	331	343
Totalt 2019	13	488	501

17 b - Geografisk fordeling

	1. Antall undersøkelser utført etter henvisning	2. Antall røntgenopptak foretatt av radiograf for spesialister på TkNN	Sum røntgenopptak (1+2)
Tromsø	6	183	189
Distrikt i Troms	6	150	156
Nordland	0	41	41
Finnmark	0	66	66
Andre	0	7	7
Totalt 2019	12	447	459

Tabell 17 c – Type undersøkelser

Type røntgenopptak	1. Antall undersøkelser utført etter henvisning*	2. Antall røntgenopptak foretatt av radiograf for spesialister på TkNN	Sum røntgenopptak (1+2)
OPG	3	235	238
Ceph.	2	27	29
CT	7	132	139
Intraorale bilder	0	48	48
Kjeveledd	0	2	2
Hånd	0	0	0
Second opinion radiolog	*	*	*
Peile	0	3	3
Totalt 2019	12	447	459

*Radiologisk second opinion vurdering (takst 3 og uten takstID): 62 stk utført i 2019

7.12 Endodonti

Ny spesialist i endodonti begynte i 100 % stilling på TkNN i november 2018.

På grunn av fravær mestparten av året 2019 har det vært begrenset kapasitet på fagområdet. Noen pasienter har fått behandling av spesialistkandidater og klinisk leder i Multidisiplinær odontologi.

Tabell 18 a – Behandlingsoversikt endodonti

	1. Antall pas. vært til konsultasjon*	2. Antall pas. under behandling	3. Antall pas. ferdig-behandlet	4. Antall pas. vært hos behandl. (1+2+3)
Gruppe a (0-18 år)	4	3	15	22
Gruppe b (psyk.utv.hem)	0	0	3	3
Gruppe c (eldre, syke..)	2	0	0	2
Gruppe d (19-20 år)	1	1	2	4
Gruppe e				
Voksne	16	3	11	31
Totalt 2019	23	7	31	62
Totalt 2018	7	9	9	25

* pasienter som har vært til konsultasjon på TkNN men som ikke har fått eller skal ha behandling

Tabell 18 b – Geografisk fordeling endodonti

	1 Antall pas. har vært til konsultasjon* og behandling (1+2+3)	2. Antall pas. under behandling	3. Antall pas. ferdig-behandlet	Antall konsultasjoner pr. mail, brev eller telefon (kun totalt antall)
Harstad	5	2	7	55
Midt Troms	3	2	0	
Tromsø	11	3	22	
Nord Troms	1	1	0	
Nordland				
Finnmark	3	0	2	
Svalbard				
Totalt 2019	23	8	31	55

* pasienter som har vært til konsultasjon på TkNN men som ikke har fått eller skal ha behandling

Kandidatene i multidisiplinær odontologi får veiledning av en spesialist i endodonti (20 % bi-stilling på TkNN), ansatt med UiT som hovedarbeidsgiver.

8. SPESIALISTUTDANNINGER VED TKNN

Spesialistutdanningene ved TkNN skjer i samarbeid med IKO, Universitetet i Tromsø. (UiT -Norges arktiske universitet) Det er universitetet som har det faglige ansvaret for utdanningene, men all klinisk virksomhet og mye av den daglige undervisningen skjer i regi av TkNN. Samarbeidet med IKO fungerer godt, og dette er en god modell for utdanning av

spesialister i odontologi. Forutsetningen er at det kliniske miljøet som står bak hver spesialistutdanning har en viss størrelse og faglig tyngde. Målsettingen er primært spesialistutdanning av tannleger som ønsker å jobbe i Nord-Norge, men også for å bidra til å dekke behovet for spesialister nasjonalt.

Omfang klinisk praksistrening i 2019:

	Antall kandidater	Omfang klinisk praksistrening (%)	Fordeling klinisk praksistrening (%) på «hjemmeklinikk»
Område: Spesialistutdanning			
Kandidater, kjeveortopedi	2	60	-
Kandidater, multidisciplinær odontologi, kull 2	3	30	30
Kandidater, pedodonti, kull 2	1	60	-

8.1 Kjeveortopedi

Spesialistutdanningen i kjeveortopedi er som de øvrige spesialistutdanningene ved TkNN og IKO et 3-årig fulltidsstudium. IKO har det faglige ansvaret, og spesialister i kjeveortopedi ved TkNN, har ansvaret for den kliniske veiledningen.

Høsten 2019 startet to nye kandidater, kull 4 spesialistutdanning i kjeveortopedi ved TkNN/IKO Tromsø.

Begge kandidatene har avtaler om å jobbe i Nord-Norge etter avsluttet utdanning.

Bo Wold Nilsen

Aili Sara

8.2 Multidiplinær odontologi (Klinisk odontologi)

Videreutdanningen på spesialistnivå i multidisciplinær odontologi (klinisk odontologi), ei prøveordningen på 6 år, ble formelt avsluttet 31. desember 2015. Oppdragsgiveren

Helsedirektoratet (HOD) ønsket å forlenge prøveordningen med ytterligere et kull kandidater. Kull 3, tre kandidater, startet i august 2017. To kandidater har fullført utdanningen, hvor det er planlagt eksamen i juni 2020.

8.3 Pedodonti

Spesialistutdanningen i pedodonti startet høsten 2011 med to kandidater. I 2016 ble ytterligere en kandidat ferdig spesialist og i desember 2019 avsluttet ytterligere en kandidat, Kristine Giskemo Nordby, utdanningen med tilbud om stilling på TkNN som ferdig spesialist.

Fra venstre: Malin Axetorn, Josefine Halbig, Ellen Anna Molund, Kristine Giskemo Nordby, Liv Marit Berg, Marit Reginiussen Dahl, Eva Lindgren, Kerstin Carlstedt, Christer Ullbro

9. FORSKNING PÅ TKNN

9.1 Forskergruppen

Forskergruppen på TkNN består i dag av seks personer med fire heltids- og to deltids stillinger (25% respektive 50 %). To av de med heltidsstillinger er PhD kandidater, med støtte og veiledning fra TkNN, og med sin akademiske kopling til IKO respektive ISM, institutt for Samfunnsmedisin. I september 2019 disputerte en stipendiat i PhD stilling, Gro Eirin Holde på TkNN og begynte deretter en deltidsstilling (60 %) på forskningsenheten.

Forskergruppen samarbeider med åtte eksterne forskere; fra Tromsø, Oslo og internasjonalt fra Sheffield, Göteborg og Pittsburgh (se vedlegg 1a).

I tillegg er det fem ansatte tannleger på TkNN, som får finansiert 50% forskning i ordinære 100 % stilling. Dette for å gjennomføre en forskerutdanning frem til PhD. En av disse, Sigurd

Hadler-Olsen disputerte i oktober. Flere har sin forskning, akademiske tilhørighet og veiledning fra UiT. For en mer detaljert beskrivelse av forskere og prosjekt, se vedlegg 1a og 1b.

Nasjonale og internasjonale kontakter:

Forskergruppa driver i dag prosjekt som gir mulighet til å analysere og presentere resultat ut fra et flertall ulike forskningsspørsmål. For å få ut mest mulig av alt materiell har det derfor blitt nødvendig og inkludere og arbeide sammen med forskere som kan bidra med ytterligere kompetanse til gruppa. For TkNN sin del innebær det nasjonalt kontakt med;

- Institutt for Samfunnsmedisin (ISM) i Tromsø.
- Nordisk institutt for odontologiske materialer (NIOM).
- Odontologiske institusjonen ved Oslo Universitet (Karies/Gerodontologi) og internasjonalt; Universitetet i Pittsburgh, USA, professor Alex Viera & medarbeidere- i et forskningssamarbeid som gjelder genetiske analyser koplet til karies, periodontitt og tannerosjoner med data fra Tromsø 7 undersøkelsen.
- Universitetet i Sheffield, England, og professor Sarah Baker. Sarah har spesial kompetanse i de spesifikke statistiske metoder som er brukt i de analyser koplet til data fra «Tromstannen» prosjektet.
- Universitetet i Göteborg, Sverige, avdelingen for Cellbiologi/Periodonti med dosent Lena Larsson. Samarbeidet utgår fra de analyser som er koplet til data fra Tromsø 7 og epigenetiske forskningsspørsmål.

9.2 Forskningsplan

Forskningsaktivitetene følger den plan for forskning som gjelder frem til og med 2022. Prosjektene bidrar til å engasjere tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer som arbeider i tannhelsetjenesten, til ulike forskningsaktiviteter. Dette vil forhåpentlig lede til en økt interesse for klinisk forskning i tannhelsetjenesten, en særlig viktig oppgave for TkNN. Det vil også bidra til økte muligheter for rekruttering av personer til forskerutdanning.

9.3 Prosjekt med kopling til allmenne tannhelsetjenesten:

Tromstannen

Fem artikler er publisert med data fra Tromstannen (to i 2018 og en i 2019). Ytterligere en artikel er sendt til tidsskrift og en er i manus og begge vil forhåpentlig bli akseptert for publikasjon i løpet av 2020. I tillegg er det en pågående masteroppgave som bruker data fra prosjektet. Prosjektet har som mål å kartlegge tann- og munnhelsen til voksne mellom 20-79 år og studere sammenhengen mellom tann- og munnhelse og et flertall risikofaktorer, munnhelseadferd mm. Til dette prosjekt er Gro Eirin Holde tilknyttet. Hun disputerte i september 2019 med en avhandling utefra forskning knyttet til dette prosjektet.

Tannhelse i Nord

«Tannhelse i Nord», er et felles prosjekt mellom Tannhelsetjenesten i Finnmark, TkNN og Institutt for samfunnsmedisin (ISM). Prosjektet har som mål å kartlegge tannhelsen hos samiske innbyggere i fem kommuner i Finnmark, hvor studien har vært en del av SAMINOR prosjektet. Til dette prosjekt er Ann-Kristin Sara Bongo, tannlege fra tannhelsetjenesten i Finnmark (Kautokeino), tilknyttet på heltid. Hun er PhD kandidat, med støtte og veiledning

fra TkNN. I dette prosjektet har en artikkel blitt publisert og en er sendt inn til internasjonal tidsskrift i 2019.

Tromsø 7

Tromsøundersøkelsen, Tromsø 7, er en omfattende kartlegging av allmen- og munnhelse hos den voksne befolkningen i aldersgruppen 40-79 samt hos de over 79 som har vært med i tidligere Tromsø-undersøkelser. De forskningsspørsmål hva gjelder munnhelse som forskning på TkNN ønsker svar på er i hovedsak å studere genetiske- og epigenetiske markørers sammenheng med periodontitt og allmennhelse og diett koblet til periodontitt. Et annet tema er å beskrive munnhelsen hos den eldre gruppen i Tromsø 7 og forskjellige faktorer som kan påvirke eller være relatert til oral- og allmenn helse. En første artikkel er publisert i 2019 med data fra de eldres orale helse (karies). Arbeidet med å ekstrahere DNA fra de spyttprøver som ble innsamlet i Tromsø 7 undersøkelsen, er nå avsluttet i Pittsburgh, USA, med godt resultat. I 2019 startet trinn to med analyser av forskjellige genetiske markører knyttet til karies og periodontitt. Dette arbeid er beregnet å være avslutt i løpet av våren 2020.

Andre pågående prosjekter ved TkNN

Det har i noen år pågått fem ulike PhD-prosjekt hvor tannleger, ansatte ved TkNN er involvert. Disse prosjektene er i hovedsak utviklet i samarbeid med IKO og UiT, Helsefag. I oktober 2019 disputerte Sigurd Hadler-Olsen som er en av fem tannleger ansatt ved TkNN med PhD-prosjekt. I tillegg skal også nevnes de ulike prosjektene som er koplet til spesialistkandidatenes forskningsoppgaver, samt veiledning av tannlege- og tannpleierstudenters arbeid med masteroppgaver (Vedlegg 1b).

9.4 Øvrige forskningsaktiviteter

Forskermøte med kompetansesentrene

Forskergruppa ved TkNN har ved en rekke anledninger deltatt i møter med forskere på de andre kompetansesentrene. Det pågår et kontinuerlig arbeid med å starte opp felles forskningsprosjekter. Et tema som har vært tema under året er å studere de eldres orale helse. Hensikten er blant annet å etablere en web-basert portal samt å starte opp seminarier, konferanser og felles forskningsprosjekt.

Forskerdager

Den 9-10. mai 2019 arrangerte TkNN sammen med IKO 2 forskerdager hvor hovedtema var epidemiologi og odontofobi (angst i forbindelse med tannbehandling).

9.5 Publikasjoner og ekstern representasjon

Vitenskapelige publikasjoner

Ellve vitenskapelige arbeid tilknyttet TkNN, har under året blitt publisert i internasjonale tidsskrifter. Referanser til de forskjellige studiene kan ses som vedlegg (1c).

Disputater

Fredag 20. september 2019 forsvarte Gro Eirin Holde sin avhandling *Periodontal health in Troms County, Northern Norway. Descriptive, subject level and site-specific analyses*.

Disputasdagen startet med en prøveforelesning etterfulgt av forsvar av avhandlingen.

Gro Eirin er den første stipendiaten på TkNN som oppnår doktorgrad. Doktorgradsarbeidet er basert på material fra Tromstannen-undersøkelsen.

Fra venstre: Førsteamanuensis Jan-Are Kolseth Johnsen, Institutt for klinisk odontologi, Det helsevitenskapelige fakultet, UiT Norges arktiske universitet – leder av bedømmelseskomitéen; Førsteamanuensis Dagmar Fosså Bunæs, Institutt for klinisk odontologi, Universitetet i Bergen, Norge - 2. opponent; Gro Eirin Holde, respondent; Professor Ola Norderyd, Odontologiska Institutionen i Jönköping, Sverige – 1. opponent; Elin Hadler-Olsen, Instituttleder IKO, UiT, disputasleder

Fredag 25. oktober 2019 forsvarte Sigurd Hadler-Olsen sin avhandling *Ectopic and normal maxillary canine eruption: maxillary incisor root resorption and interceptive treatment*. Disputasdagen startet med en prøveforelesning, *Open Bite In Young Patients, Etiology Development And Treatment Needs. And What Is Todays Evidence For Treatment?* etterfulgt av forsvaret av avhandlingen.

Sigurd er nummer to av stipendiatene på TkNN og den første spesialisten som oppnår doktorgrad.

Fra venstre, fremre raden: Kari Birkeland, førsteamanuensis, 2:e opponent; Heide Kerosuo, professor; Raija Lähdesmäki, førsteamanuensis, hovedveileder Sigurd Hadler-Olsen, respondent; Pertti Pirttiniemi, professor; Guy Willems, professor, 1:e opponent; Napat L Bolstad, disputasleder; Bakre raden fra venstre: Anders Sjøgren, førsteamanuensis; Linda Stein, førsteamanuensis, 3:e opponent

10.REGIONALT SAMARBEID OG SAMARBEIDSAVTALER

Regionalt ansvar

TkNN ivaretar det regionale ansvaret gjennom et organisert samarbeid med fylkeskommunene i Nordland, Troms og Finnmark.

Nettverksmøter mellom kompetansesentrene

TkNN deltar i nettverk med de andre regionale odontologiske kompetansesentra i Norge (Sør, Midt, Vest og Øst). Det er 2 møter årlig, og ansvaret for møtene deles mellom de forskjellige kompetansesentrene. Møtene var lagt til Stavanger i juni og til Bergen i november 2019.

11.FOKUSOMRÅDER FREMOVER OG VIDERE OPPBYGGING AV TKNN

Et av TkNN sine mål er full spesialistdekking i alle fagområder. I forhold til den opprinnelige plan betyr det minimum to spesialister i de fleste fagområder og en spesialist i noen fagområder som endodonti og kjeve- og ansiktsradiologi.

I takt med at forskningsaktiviteten øker og TkNN øker sitt engasjement som veileder i spesialistutdanning for tannleger og grunnutdanning for tannleger og tannpleier, vil det sannsynligvis bli behov for flere spesialister enn hva som var planlagt fra begynnelsen. Troms fylkeskommune gir økonomisk bidrag til kandidater i spesialistutdanning i Oslo og Bergen.

Det vil ta ytterligere 2 år før TkNN oppnår de rekrutteringsmål og de stabile forhold som kompetansesenteret trenger.

I takt med at TkNN vokser er det behov for utbygging av arealene. Behovet for flere administrative kontor og en samlet forskningsavdeling er stor.

TkNN har fått bevilget midler fra Helse- og Omsorgsdepartementet om utbygging allerede i 2013. Det har vært en lang prosess. Endelig er det klart med byggestart i april 2020.

UiT - Norges arktiske universitet, Institutt for klinisk odontologi (IKO) og TkNN samarbeider om spesialistutdanning. Arbeid pågår om å starte spesialistutdanning i oral kirurgi/oral medisin, noe som beregnes kunne begynne tidligst i 2021.

I takt med at TKNN vokser finnes behov for en delvis annen organisering av virksomheten enn den i dag, noe som har blitt enda mer tydelig i løpet av det siste årene.

Sammenslåingen av Troms- og Finnmark fylkeskommuner vil også lede til behov for å se på fornyelse av så vel strategi- som organisasjonsplaner for de kommende årene etter sammenslåingen.

Takk til alle medarbeidere på TkNN for en kjempeflott innsats i 2019 og Takk til øvrige ansatte i TANN-bygget ved IKO og UTK for et godt samarbeid under året som er gått.

Takk også til de tre fylkeskommunene i regionen for godt samarbeid i 2019.

***Elisabeth Camling,
leder***

***Elin Wilhelmsen
klinikkordinator***

12. VEDLEGG- BEHANDLINGSOVERSIKT TABELL 11 – 16

Vedlegg 1, forskning

Vedlegg 1a. Organisering av Tannhelsetjenestens forskergruppa.

Forskningsenheten	Eksterne forsker tilknyttet forskergruppen
Nils Oscarson, forskningsleder (sluttet sept. 2019)	Magritt Brustad (ISM, UiT)
Birgitta Jönsson, forskere (50 %)	Laila Hopstock (ISM, UiT)
Natalya Petrenya, forskere (100 %)	Anne Elise Eggen (ISM, UiT)
Gro Eirin Holde, PhD-kandidat/ forskere (100 %)	Aida Mulic (NIOM, Oslo)
Ann-Kristine Sara Bongo, PhD-kandidat (100 %)	Frode Staxrud (NIOM, Oslo)
Anders Tillberg, forskere (25 %)	Sarah Baker (School of Dentistry, Sheffield, UK)
(Hege Nemo, Sigurd Hadler Olsen, Paula Frid, Josefin Halbig)	Lena Larsson (Inst. Odontologi, Göteborg, Sverige)
	Alex Vieira (School of Dental Medicine, Pittsburgh, USA)

Vedlegg 1b. Prosjekter med tilkopping til TkNN og helsevitenskapelig fakultet, UiT

PROSJEKT	TEMA	ANSVARLIG
PHD	Kjeveledds-problematikk hos pasienter med Juvenil Artritt	Paula Frid (oral kirurg)
	Kjeveledds-problematikk, oral helse og munnhelse relatert livskvalitet hos barn med Juvenil Idiopatisk Artritt	Josefine Halbig (pedodontist)
	Kjeveortopedi- retinerte hjørnetenner	Sigurd Hadler Olsen (kjeveortoped)
	Odontofobi	Hege Nermo (tannlege)
	Kjeveortopedi-behandlingseffekt av guideskinne	Rita Myrlund (kjeveortoped)
MASTER	Karies, fluorbruk og holdninger	Therese Marlene Wikbo (tannpleier)
SPESIALISTKANDIDAT-OPPGAVER	Under året fire ferdigrapporterte prosjekt (kjeveortopedi), Tre pågående innen klinisk odontologi og en pedodonti	Spesialistkandidater innen kjeveortopedi, klinisk odontologi og pedodonti

Vedlegg 1c. Publikasjoner 2019

- Stoustrup, Peter; Resnick, Cory M; Pedersen, Thomas Klit; Abramowicz, Shelly; Michelotti, Ambra; Küseler, Annelise; Verna, Carlalberta; Kellenberger, Christian J.; Nordal, Ellen Berit; Caserta, Giuliana; Jankovska, Iveta; **Halbig, Josefine Mareile**; Kristensen, Kasper Dahl; Arvidsson, Linda Zamoline; Spiegel, Lynn; Stoll, Mathew L.; Lerman, Melissa; Glerup, Mia; Defabianis, Patrizia; **Frid, Paula Hanna Therese**; Alstergren, Per; Cron, Randy Q.; Ringold, Sarah; Nørholt, Sven Erik; Peltomäki, Timo; Herlin, Troels; Peacock, Zachary S.; Twilt, Marinka.
Standardizing Terminology and Assessment for Orofacial Conditions in Juvenile Idiopathic Arthritis: International, Multidisciplinary Consensusbased Recommendations. Journal of Rheumatology 2019 ;Volum 45.(5) s.518-522
- Eeva Widström, Hannele Tiira, **Anders Tillberg**
Public Dental Service personnel facing a major health care reform in Finland. BDJ Open. 2019 Apr 11;5:5. doi: 10.1038/s41405-019-0012-1. eCollection 2019.
- **Petrenya N**, Rylander C, Brustad M.
Dietary patterns of adults and their associations with Sami ethnicity, sociodemographic factors, and lifestyle factors in a rural multiethnic population of northern Norway - the SAMINOR 2 clinical survey. BMC Public Health 2019; 19(1):1632.
- Mulic A, Stenhagen KR, **Oscarson N**, Tveit AB, Staxrud F, **Jönsson B**. Frequency of enamel and dentin caries lesions among elderly in Norwegians. Acta Odontologica Scandinavica. 2019. Published online 03 Jul 2019. DOI: 10.1080/00016357.2019.1634283
- Brustad M, **Sara Bongo AK**, Hansen KL, Trovik T, **Oscarson N**, **Jönsson B**. Oral Health in the Indigenous Sámi Population in Norway – The Dental Health in the North Study. Acta Odontologica Scandinavica. 2019. Publish online: 12 Sept 2019. DOI: 10.1080/00016357.2019.1654515
- **Holde, G.E., Jönsson, B., Oscarson, N., Müller H.P.** To what extent does smoking affect gingival bleeding response to supragingival plaque? Site-specific analyses in a population-based study. Journal of Periodontal Research. Accepted 2019-11-13. DOI: 10.1111/jre.12713.1

- Skeie MS^{1,2}, Gil EG³, Cetrelli L⁴, Rosén A^{3,5}, Fischer J³, Åstrøm AN³, Luukko K³, Shi X^{3,6}, Feuerherm AJ⁴, Sen A^{4,7}, **Frid P**^{8,9,10}, Rygg M^{11,12}, Bletsa A^{3,13}.

Oral health in children and adolescents with juvenile idiopathic arthritis - a systematic review and meta-analysis. BMC Oral Health. 2019 Dec 19;19(1):285. doi: 10.1186/s12903-019-0965-4.

- Glerup M, Stoustrup P, Matzen LH, Rypdal V, Nordal E, **Frid P**, Arnstad ED, Rygg M, Thorarensen O, Ekelund M, Berntson L, Fasth A, Nilsson H, Peltoniemi S, Aalto K, Arte S, Toftedal P, Nielsen S, Kreiborg S, Herlin T, Pedersen TK.
Long-term Outcomes of Temporomandibular Joints in Juvenile Idiopathic Arthritis. J Rheumatol. 2019 Sep 15. pii: jrheum.190231. doi: 10.3899/jrheum.190231. [Epub ahead of print]
- Resnick CM, **Frid P**, Norholt SE, Stoustrup P, Peacock ZS, Kaban LB, Pedersen TK, Abramowicz S; Temporomandibular Joint Juvenile Arthritis (TMJaw) Working Group.
An Algorithm for Management of Dentofacial Deformity Resulting From Juvenile Idiopathic Arthritis: Results of a Multinational Consensus Conference. J Oral Maxillofac Surg. 2019 Jun;77(6): 1152.e1-1152.e33. doi: 10.1016/j.joms.2019.02.014. Epub 2019 Feb 21. PMID:30885610
- Stoustrup P, Resnick CM, Pedersen TK, Abramowicz S, Michelotti A, Küseler A, Verna C, Kellenberger CJ, Nordal EB, Caserta G, Jankovska I, Halbig JM, Kristensen KD, Arvidsson LZ, Spiegel L, Stoll ML, Lerman M, Glerup M, Defabianis P, **Frid P**, Alstergren P, Cron RQ, Ringold S, Nørholt SE, Peltomäki T, Herlin T, Peacock ZS, Twilt M; TMJ Juvenile Arthritis Working Group.
Standardizing Terminology and Assessment for Orofacial Conditions in Juvenile Idiopathic Arthritis: International, Multidisciplinary Consensus-based Recommendations. J Rheumatol. 2019 May;46(5):518-522. doi: 10.3899/jrheum.180785. Epub 2019 Jan 15.
- **Frid P**, Resnick C, Abramowicz S, Stoustrup P, Nørholt SE; Temporomandibular Joint Juvenile Arthritis Work Group TMJaw.
Surgical correction of dentofacial deformities in juvenile idiopathic arthritis: a systematic literature review. Int J Oral Maxillofac Surg. 2019 Aug;48(8):1032-1042. doi: 10.1016/j.ijom.2019.01.007. Epub 2019 Jan 28.
- **POSTER (EADPH, Ghent, Belgium)**
Eeva Widström, Lars Inge Byrjeflot, **Anders Tillberg** - The Public Dental Service - A Good Work Place For Dentist?
- **Håkstad, R, Nunes I**
Oppfølging av pasienter med diabetes og periodontitt. Tannstikka 01:2019